

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 30.

LÖSNUMMER 10 CENTS.

WINNIPEG, MANITOBA, TORSIDAGEN DEN 4 MAJ, 1922.

LÖSNUMMER 10 CENTS.

Nr. 18

BURDICK'S MARMELAD
Den engelska Burdick's Marmelad genom att ha beaktat med sig 1 000 000 kunder och brukar högt utvärderad. Förbehållna rätten till förändring utan förvarning.
FRANZ O. BURDICK
FRANZ O. BURDICK

Politisk vecko-revy för Canadas folk

Federalregeringen röer motstånd — inom sina egna led. Manitoba liberaler hava hållit en entusiastisk och stor konvention. Ett farmare-progressivt parti har bildats i B. C.

Vetenämnden får ett starkt understöd

Premierminister King förklarade en dag i v. i underhuset, att en konferens kommer att hållas mellan den federala regeringen och vissa av provinsernas regeringar med hänsyn till arbetslösheten. Det var arbetsledaren James S. Woodsworth, som kom detta beslut åstad.

Efter en lång och bitter debatt förkastade underhuset i v. liberalen McMahons resolution om fördör för kabinettsmedlemmar att inbereda direktorernas i privata bolag. Motionen förkastades med 142 röster mot 59.

Regeringens förslag om ett anslag på \$1,400,000 till militära löser i v. motstånd inom dess egna led, i det att liberalen C. G. Power sekundärer av liberalen Roch Laetot ville nedskära detta anslag med \$300,000. Men kom dock ej till röstning, men en hetsig diskussion gick av stapeln.

Allt eftersom sessionen framskrider får regeringen alltmera kännning av hur bevärligt det är att ej hava en klar majoritet. Inom sina egna led har regeringspartiet funnit en hög grad av independenta medlemmar. Därtill kommer det faktum, att sessionen inför vilken alla frågor till sist måste komma, är till största delen konservativ.

Medlemmarna av jordbrukskommittén i underhuset åtog i v. ett anföran av dr. R. A. Magill, sekreterare av Winnipeg Grain Exchange. Fast de tydligen ej gillade hans åsikter, lysade de med spänd intresse till honom, då han sökte bevisa skadan av att återbetala vetenämnden. Som basis för sina argument sade han, att det skulle vara till större fördel för farmarna att grävis på stora skörd på marknaden och ej sluga ut hela skörden under de tre första månaderna.

Canadas farmare skulle ha erhållit miljoner dollars mera för sin skörd 1920, om Canadas vetenämnd hade fått fortfarande ytterligare en fjärdedel i fröodas James Stewart för underhusets jordbrukskommitté. Mr. Stewart blev grundligt utfrågad både av medlemmar från östern och västern. Hans bevisföring är tydligen den mest viktiga, som kommit hitills erhållit. Bland de mest betydande av hans uttalanden var den förklaring att under en kontroll som utövades av denna nämnd så kunde sänkningen av oktober, november och december priserna av vetet 1920—21 ha undvikits. Vidare anskade han att skillnaden mellan "stret" och "track" priser tillräckligt skulle förminska utverderingen av denna nämnd så kunde sänkningen av oktober, november och december priserna av vetet 1920—21 ha undvikits. Vidare anskade han att skillnaden mellan "stret" och "track" priser tillräckligt skulle förminska utverderingen av denna nämnd så kunde sänkningen av oktober, november och december priserna av vetet 1920—21 ha undvikits.

Porta. (Sid. 4.)

"Fatty" har lyst ut i bann

Slopandet av alla kontrakt för revision av filmer, var komikern Roscoe ("Fatty") Arbuckle utträdde, för tillkännagivits av Will Hays, chef för Motion Picture Producers Association. Ordern berör ej mindre än 10,000 kontrakt. Mr. Hays meddelar att på hans begäran ha filmproducenterna gått in på att bannlysa Arbuckle filmerna från biograferna. Filmproducenterna upplysar, att de till Mr. Hays överlämnat att bestämma huruvida annuleringsordern skall bli permanent eller icke.

59-årige statssekreteraren och miljonbankieren A. L. Ward i Fairmont, Minn., blev i v. frikad från ett bekvämt skadedån på \$75,000 från en då boende gift kvinna, som påstått, att han kyssat och förtärmat henne.

En plott att mörda president Millard T. Roosevelt vid hans ankomst till avslöjades i v.

Ingenjör Berglunds filmfotofon är färdig

Ingenjör Sven A. Berglund filmfotofon har under de senaste åren fått mycket tala om sig både i den svenska och den utländska pressen. Tidigare har utförligt skildrats det verk som under trängna studier och experiment utformats i uppfinnarverian på Lidingsjö. Amerikanska korrespondenter ha betecknat uppfinningen som märkligare än trådlösa telegraphen. Nu har det en tid varit tyrt omkring filmfotofonen. Men, som det heter, vad stort sker, sker tyrt, och den gamla satsen torde man kunna tillämpa på vår kände landsmans bemedelad på det intrassanta gebit som det här är fråga om.

Socialdemokraten har haft ett samtal med den uppburne uppfinnaren. Han hade nys kommit från Berlin och föresköt naturligtvis, säger Soc-Demokr., genast underkastat honom en intervju. Vi lyckades så småningom efter en del kringgående rörelser att få ingenjör Berglund erkänna att han under de senaste fem åren varit ut i den stora världen för att studera och även lånsa sin kända uppfinning filmfotofonen.

Som bekant är detta en uppfinning, varigenom, populärt sagt, bild och ljud slås tillsammans i en absolut enhet, och ingenjör Berglund löst det svåra problemet därom torde inga tvivel råda för dem som sett uppfinningen på någon av hans privata uppvisningar. Ingenjör Berglund har nu varit på en rundresa i Rom, Budapest, Wien, München och Berlin.

Han har nu avrest till Berlin för att bösätta sig där, men så mycket fingra vi fram ur hans försiktiga uttalanden att experter från såväl Amerika som Europa med stort intresse åsett och hört hans filmfotofons prestationer, och att de uttalat sitt förtroende till dess framgång.

Ekonomiskt är också starten för filmfotofona nu säkerställd. Moderbolaget får, som hela tiden varit bestämt, sitt säte i Stockholm och den första stora inspelningsateljén vartill riktiga ligger färdiga, kommer att byggas i Berlin.

Många planer på uppfinningens praktiska användbarhet ha också utformats under den sista tiden, och bl. a. är man på det klara med en så att säga hemfilmfotofon. Varje hem skulle alltså kunna få sin egen talande film med ljudplatta på, i vilken levande bilder åstadkommes i samband med tal, sång eller musik.

Hur hungern har härjat Ryssland

Den väldiga kolossen i lerfötter har mer än andra länder haft påhälsning av hungern.

En mörk historisk överblick

Hungernöden är inte nytt i Rysslands historia. Man behöver blott skilda tillbaka över det förfutna, till vår gråa fortid och hungernöden efter hungernöden drager förbi vår själva ögon.

Det rika Novgorod under 13 århundradet. Hungernöden är 1230. Ördörd stegring av brödspriser. Man åter kött av hästar, hundar och katter; man äter mossor, grön och lindbark. Den stora dödligheten börjar. Befolkningen flyr. De som stannar kvar dö till tusentals. I Novgorod en svår åro mer än 3,000 människor jordade i samma massgrav. I Smolensk ligger begravna i fyra massgravar 32,000 människor, som dött i hungernöden. Lik på gator och torg och vägar. Hundar släpande omkring likdelar, huvuden, händer och fötter. Hungernöden och dödligheten varade i fyra år.

Här ett fragment från XV århundradet. Hungernöden i hela ryska riket från 1420 till 1432. Tolv års hungernöden. En fasansvärd dödlighet! Befolkningen är så decimerad, att det ej finns en enda som kan inhösta den moognede grösdan. Äter samma råttrotande lik på vägarna, samma föda för hundarna.

Enligt ett fragment från XVI århundradet. Under Ivan den Förstracktes regentskap är 1570 rådde hungernöden i hela ryska riket, även i Moskva.

Ett samtidigt ögonvittne, en stor man vid polska kungens hov, skriver: Hungernöden är så stor, att man aldrig sett något liknande, ej heller där om hört talas.

Under början av XVII århundradet utmärkte sig åren 1601 och 1602 genom en oerhörd hungernöden. Under leppet av två år och 4 månader jordades på de tre nyöppnade kyrkogårdarna eller rättare sagt massgravarna 127,000 människor. Men om man tar i betraktande, att ej på långt när alla kunde begravas på kronans bekostnad på de nya kyrkogårdarna utan att en massa människor också måste jordas i de gamla begravningsplatserna vid de 400 kyrkorna, så draga historiska skrivarna den slutsatsen, att befolkningens minskning till följd av hungernöden i Moskva belöper sig till ungefär en halv miljon. Om i huvudsaken Moskva en så ofantlig mängd människor fick sätta livet till, så kan man livligt föreställa sig hur det såg ut på landsbygden.

Hela odlade bygd, hela städer do go ut. På vägarna lågo liken av dem, som flydde för hungernöden, och liken åtos upp av vargar, råvar och hundar.

Prissteigringen på livsmedel var så stark, att priset på en tvärt råg, 12—15 donger (ett litet kopparmynt), steg ändå till 3 rubel (15 silversrubel). Mordbrändsaktigheter, rån, brott och mord för åtkomsten av en bit bröd hörde till ordningen för dagen.

Alltså: Den ena hungernöden efter den andra. Man kan uppräknade dessa massiv. Från början av XI århundradet ända till slutet av det XVI århundradet under varje århundrade 8 missväxter, som uppredades vart 13 år, och som framkallade fruktansvärld hungernöden.

Under leppet av XVII, XVIII och XIX århundradena ökades antalet missväxter och hungerår. Under XVII århundradet uppgick deras antal till 34 och under XIX århundradet, ända till år 1854 till 35. År 1842 konstaterade regeringen, att hungernöden i regel uppredades vart sju eller åtta år, och att den brukade räcka i två år.

Under den senast förfutna tiden utmärkte sig i all synnerhet åren 1891 och 1892 genom svår hungernöden, som omfattade 16 guvernement inom europeiska Ryssland samt guvernementet Tobolsk, med inalles en befolkning av 35 miljoner människor.

Ryssland i sin helhet är dock aldrig besökt av hungernöden, emedan till följd av det ryska rikets ofantliga utsträckning hungernöden aldrig rätt och ej heller kan råda överallt.

Så t. ex. rådde under åren 1236 och 1231 hungernöden i hela Ryssland med undantag av Kasan.

År 1431 rådde en obeskrivlig hungernöden överallt ännoradets i Ryssland utom i Volhynien, där en oerhörd rik skörd inbärades.

Under åren 1601 och 1602 fanns ingen brödbrist i en del områden. Enligt historiska skrifterna utgår var förfärdigt så stort, att det skulle ha räckt i mer än 4 år.

Venus beboelig för människoras

Anser Mercurius vara för het och Mars för kall, men där emot har Venus möjligheter.

Prof. Arrhenius uttalar sig

Vid Astronomiska sällskapets i Stockholm nyligen hållna sammanträde höll prof. Svante Arrhenius ett föredrag över ämnet: "Bebodda världar". Prof. Arrhenius gjorde först en exposé över gånnga tiders naturforskning i fråga om planeterna beboelighet. Antikens filosofer och lärde voro härvidlag skämda, somliga höllo på andra emot. Aristoteles var den, vars lärar man anammade grigast till fram på 1400-talet. Kines och den samtida Leonardo da Vinci voro de, som föruftigt sett på himlalvalvet, med Kopernikus var den förste stora brytaren. Han publicerade ej en rad av sina rön under livtiden och undgick därför brunnas lätla. Som blev Giordano Bruno lött (1600). Swedenborg, som frestade allt, süsslade också med funderingar om bebodda världar utanför vår egen och lät i sina visioner anglarna förtälja en del gamla idéer om planeterna. Den skräckande filosofen Baruch Spinoza skrev en ny kommentar till Swedenborgs andeskänning och bevistade föruftigt hans syner. Den som "föruftigt" uppstas, var till en vissad, att planetsystemet som till för människornas skull, har dock ej stätt sig bredvid hans övriga skrifter. Andra mot 1820-talet trodde en framstående astronom Herschel, att solen hyste inväånare — då under glödnässan. Men som solens temperatur är 6,000 grader, då den är som kallast, inses låteligen omöjligheten däraf.

Tal fastställde så temperaturgränserna för mänsklig tillvaro och de lågo mellan 0 och 65 a 70 grader. Och därefter granskades i tur och ordning planeten och månan. Mercurius temperatur på solsidan var oerhörd hög, och som samma sida alltid höll sig mot solen och en annan fram, fanns där icke plats för liv. Venus skulle man kunna antaga ha möjligheter för spirande liv, men dock endast på lågre stadiet. Det var en jord i vardande. Så kom jorden. Och därefter Mars, Jules Vernes och H. G. Wells fantastiska hem för ett slags övermänniskor. Eftersom temperaturen gick långt nedanför noll och liv endast kunde föruftas i några snöalger, ansåg tal, att Mars var en jord i förtyngning, med ett öde som föreslår vår planer. Troiligen har Mars fått människor, men det är miljoner år sedan. Planeterna bortom Mars voro beboeliga ur flera synpunkter.

Kanaler på Mars, som ha en bredd av minst 16 km, men ibland på upp till 300 km, förklarade tal, med exempel från jordisk terräng vara jättesprickor. Som prov på intelligent ingenjörskonst kunde de knappast anföras. Ty en ingenjör följer nivåkurvor och gör inga jättevärter efter linjerna.

Om sålunda jorden är den enda planeten i vårt solsystem med föruftiga varelser, utelöt detta, ett t. ex. bland det oändliga antal solsystem som finns många planeten kunna vara i samma predikament som vår. Men därom kunna inga uppgifter lämnas.

Lurad i ålskog blev Manuel Maderis från Oakland av en "hållfilka" från samma stad, med vilken den unge mannen en kajutvak vid Matson Steamship Co. inom kort planerade gifta sig. I full förtrostan till henne, som lovat honom tro och huldhet, hade han överlämnat till henne \$500 för möbelutköpp till deras blivande gemensamma hem. I stället för att köpa möbler, begav sig emellertid den trolosa tosen till Los Angeles på en "lustresa", under vilken andra kavallerier fingro ersätta fastmannen. Då fastman redan tidigare lurat sin blivande på \$1,000, har tillmodet och förtroendet förlorat. Antigen tagit slut hos den bedrägna fastmannen, och är bruden nu inbörd.

Man väntar inom kort strejk bland dockarbetarna i Montreal.

Ett rörvärgång av 23 gossar och en flicka i åldern från 13 till 16 år ha häktats i Vancouver. Flickan var gängets "droting".

Vid Monastir järnvägsstation i södra Sibirien exploderade f. v. fyra vagnslaster ammunition och explosioner, varvid flera hundra personer dödades och flera tusen skadades.

En översikt av det provinssiella telefonsystemet, så snabba som ökade af-färes nödvändighet det, föredömligt handläggning med de federala myndigheterna för att försäkra om öfverförande till provinserna kontroll av de naturliga resurserna; fortsatta hjälp till farmarna för inköp av kreatur;

Den franska ångaren Deputy Albert Taillandier på väg från Rotterdam till Brest sjönk i v. utanför engelska kusten. Omkring 30 personer förklarade räddade.

Den franska ångaren Deputy Albert Taillandier på väg från Rotterdam till Brest sjönk i v. utanför engelska kusten. Omkring 30 personer förklarade räddade.

Den franska ångaren Deputy Albert Taillandier på väg från Rotterdam till Brest sjönk i v. utanför engelska kusten. Omkring 30 personer förklarade räddade.

Den franska ångaren Deputy Albert Taillandier på väg från Rotterdam till Brest sjönk i v. utanför engelska kusten. Omkring 30 personer förklarade räddade.

Den franska ångaren Deputy Albert Taillandier på väg från Rotterdam till Brest sjönk i v. utanför engelska kusten. Omkring 30 personer förklarade räddade.

En titt ner uti Europas politiska gryta

Ryssland accepterar brittiska noten som basis för underhandling. Den förre franske presidenten Paul Deschanel har avlidit. Fredskonferensen i Irland upplöst utan resultat.

Krig emellan Frankrike och Tyskland?

Den franska delegationen vid Genua konferensen meddelade den 24 april, att de voro villiga underskriva den föreslagna pakt, enligt vilken de skilda nationerna öfverenskommo om att avhålla sig från anfall. De gjorde dock ett villkor och detta var att säga pakt måste vara understödd av propra garantier, vilket man särskilt velat framhålla med anledning av det rysk-tyska fördraget.

Mr. Lloyd George kungjorde den 26 april att ett möte skulle hållas av de makter, som under tecknade Versailles-fördraget, samt att sådana möte skulle äga rum för Genua konferensens slut. Det är hans avsikt att därifrån fråga president Poincare, vad han ämnar göra den 31 maj, om tyskarna ej acceptera de av reparationskommisionen framlagda villkoren. Poincare yttrade nämligen i ett härom dagen hållet hetsigt och sabelskramande tal, att Frankrike, om Tyskland underlät att uppfylla dessa villkor den 31 maj, skulle antingen ensamt eller i förbindelse med de allierade yttrande "mått och steg" för att tvinga Tyskland.

Inför ett auditorium av amerikanska och brittiska korrespondenter gav Lloyd George samma dags afton en bekymmerfull framställning av läget i Europa. Han liknade Europa vid en sjudande ras-vulkan och betonade starkt, att de allierade och neutrala måste lära sig inåse den förtvålade hungerituationen i Ryssland, som av det föruftade Tyskland kan utrustas till fullständig krigsbereidskap.

Världen måste taga hänsyn till sakförhållandet, att Ryssland och Tyskland tillsammans hysa över två tredjedelar av Europas befolkning. Dess stamma måste höras, och det tyskryska fördraget är den första varningssignalen.

Som en sådan signal nämnde han det faktum, att från Östergötning till Svarta havet, de rumänska, galiska, polska och litauiska gränserna medräknade, ingen gränslinje förefinns.

Särskilt framhålls att massan utgör det bästa möjliga tillfället att besöka och köpa varer av svensk tillverkning, i det alla manufakturvarer där äro representerade. Reklamblad på engelska språket ha här i landet utformats. Massans post- och telegrafadress är "Massan, Gothenburg, Sweden."

Svenska mässan i Göteborg

Som vid föregående tillfällen med utfölighet meddelats i denna tidning, kommer Svenska mässan i Göteborg att detta år hållas under dagarna den 3—9 juli. T. f. svenska konsulin i Chicago, Carl Ljunggren, har anmott svenska pressen i Amerika att med ett omammande ytterligare på minna om mässan.

Särskilt framhålls att mässan utgör det bästa möjliga tillfället att besöka och köpa varer av svensk tillverkning, i det alla manufakturvarer där äro representerade. Reklamblad på engelska språket ha här i landet utformats. Massans post- och telegrafadress är "Massan, Gothenburg, Sweden."

Major W. T. Blake av engelska flygdepartementet erbjöds i v. att ersätta löjtnant Sir Ross Smith, som nyötkom genom en olyckshändelse, i den planerade flygtrippen jorden runt.

Åter en svensk guvernörskandidat i Minn.

Den energiska jordbruksbefrämjaren och statssekreteraren Magnus Johnson utträdde som farmare-arbetarepartiets guvernörskandidat i Minnesota. Det kan ej erbjuda någon överraskning att det unga, kraftiga folkpartiet uppsatt Magnus Johnson till sin guvernörskandidat, ty det torde vara få män i staten som så energiskt kämpa på folksida som han gjort, skriver S. T. N.

Johnson är värmlänning till börd och föddes nämligen den 19 sept. 1871. I sin tidiga ungdom lärde han glassblåsaryrket, men han var ännu ej mer än 21 år gammal, då han vände fädernslandet ryggen och begav sig till Amerika. Under sina första år här sysselsatte han sig med skogs- och sågverksarbete i Wisconsin och Minnesota. För de händelser sparade pengarna köpte han senare en farm i Minnesota, vilken han nu brukat i mer än 25 år och upparbetat till ett verkligt mösterbruk.

Johnson hade icke slagat sig åt lantbruk i många år, innan han lärde sig insä att vad farmarna under förhållandena bäst behöfve var samverkan — kooperativ. Då Kingstone Dairy association i Meeker county organiserades, var han därför en av initiativtagarna och valdes också till president för företaget. Han deltog även aktivt i organisationen av flera andra mjölkbolag samt hjälpte desutom till att bilda ömsesidiga brandförsäkringsbolag för farmare. För 12 a 13 år sedan deltog han i organisationen av Watkins Livestock Shipping association, och i tre år till tjänstgjorde han som president för Minnesota State Union, American Society of Equity. Han innehade även i tre och fyra tid posten som vicepresident i Farmers Terminal Packing Co. J tjänstgjorde dock fortfarande som sekreterare för West Kingston local of Minnesota State Union, en sammanslutningens största och bästa lokalafdelning.

På sidan om sin verksamhet för realiserandet av kooperativa idéerna har Johnson i många år fungerat som fredsdonator samt i sju år tjänstgjort som town assessor.

Sin mest betydelsefulla insats i arbetet för befrämjandet av modernare ringen jordbruket torde Johnson ha gjort i egenkap av ledamot av Minnesotas legislators representanthus och senat. I den senare kammarken invaldes han 1918, sedan han tjänstgjort i representanthuset i tvorne terminser.

En annan svensk guvernörskandidat...

En annan svensk guvernörskandidat...